

Теоретичні аспекти оцінки фінансової стійкості підприємства

Баранівський О.А.

студент

Інституту управління, технологій та права
Державного університету інфраструктури та технологій

Стаття присвячена дослідженню теоретичних аспектів оцінки фінансової стійкості підприємства, адже це є однією з головних умов життєдіяльності, розвитку та забезпечення високого рівня конкурентоспроможності підприємства. Проаналізовано сутність, роль і значення фінансової стійкості підприємства. Виділено основні фактори впливу на фінансову стійкість підприємства. Виявлено найбільш оптимальні підходи до аналізу та оцінки фінансової стійкості підприємства.

Ключові слова: фінансова стійкість, підприємство, система показників оцінки, забезпечення фінансової стійкості, фінансовий стан.

Барановский А.А. ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ОЦЕНКИ ФИНАНСОВОЙ УСТОЙЧИВОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Статья посвящена исследованию теоретических аспектов оценки финансовой устойчивости предприятия, ведь это является одним из главных условий жизнедеятельности, развития и обеспечения высокого уровня конкурентоспособности предприятия. Проанализированы сущность, роль и значение финансовой устойчивости предприятия. Выделены основные факторы влияния на финансовую устойчивость предприятия. Выявлены наиболее оптимальные подходы к анализу и оценке финансовой устойчивости предприятия.

Ключевые слова: финансовая устойчивость, предприятие, система показателей оценки, обеспечение финансовой устойчивости, финансовое состояние.

Baranyvs'kyi O.A. THEORETICAL ASPECTS OF ASSESSMENT OF FINANCIAL STABILITY OF THE ENTERPRISE

The article is devoted to the study of theoretical aspects of the assessment of financial stability of the enterprise. After all, this is one of the main conditions of life, development and maintenance of a high level of competitiveness of the enterprise. The essence, role and importance of financial stability of the enterprise are analyzed. The main factors influencing the financial stability of the enterprise are highlighted. The most optimal approaches to the analysis and estimation of financial stability of the enterprise are revealed.

Keywords: financial stability, enterprise, system of indicators of estimation, providing of financial stability, financial condition.

Постановка проблеми у загальному вигляді. В ринкових умовах основою виживання та стабільного становища підприємства є його фінансова стійкість. Саме фінансова стійкість підприємства характеризує ефективність операційного, інвестиційного та фінансового розвитку, містить необхідну інформацію для інвесторів, постачальників, власників. Фінансова стійкість підприємства характеризується таким станом фінансових ресурсів, який відповідає потребам розвитку та вимогам ринку, а в сучасних умовах вона стає якісною характеристикою фінансових можливостей підприємства та його партнерів.

В умовах нестабільної економіки кожний суб'єкт господарювання постійно шукає шляхи підвищення ефективності своєї діяльності, тому оцінка фінансової стійкості є однією з найважливіших засад діяльності підприємств, яка надає інформацію про фінан-

сові можливості підприємства на перспективу. Вона є необхідною умовою життєдіяльності підприємства та забезпечує високий рівень конкурентоспроможності.

Ринкова трансформація вітчизняних підприємств вимагає якісно нового підходу до оцінки фінансового стану підприємств, його необхідності та значущості в системі фінансового управління. Виняткового значення набуває визначення кількісних та якісних величин, які б характеризували стабільність, надійність підприємства як партнера в ринкових відносинах, його здатність маневрувати фінансовими ресурсами для досягнення ефективної підприємницької діяльності.

Тому важливим є обґрунтування методики визначення фінансової стійкості підприємств, основних критеріїв та показників її визначення, встановлення місця цієї оцінки в системі фінансового аналізу та фінансового менеджменту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фінансову стійкість підприємства висвітлено в багатьох працях як вітчизняних, так і зарубіжних авторів. Значний вклад зробили такі науковці, як, зокрема, М.Д. Білик, К.В. Ізмайлова, М.Я. Коробов, Г.О. Крамаренко, Л.Н. Лахтіонова, Н.А. Мамонтова, А.М. Поддєрьогін, В.М. Радіонова, О.М. Рудницька, Г.В. Савицька, О.С. Філімоненков, Ю.С. Цал-Цалко, А.Д. Шеремет, О.В. Яріш. Водночас оцінювання фінансової стійкості потребує подальшого дослідження, оскільки кожен з авторів пропонує різні підходи до визначення цього поняття, які характеризують тільки окремі аспекти цієї досить складної економічної категорії.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Нині існує ціла низка невирішених питань оцінювання фінансової стійкості підприємства. У працях вчених та практиків досить стисло окреслено теоретичні аспекти фінансової стійкості підприємства, що свідчить про актуальність дослідження цього питання.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження теоретичних засад обґрунтування напрямів забезпечення фінансової стійкості підприємства. Відповідно до поставленої мети в роботі визначено такі завдання:

- розкрити сутність та типи фінансової стійкості підприємства;
- розглянути основні фактори впливу на фінансову стійкість;
- вивчити показники аналізу фінансової стійкості підприємства.

Вклад основного матеріалу дослідження. В сучасних умовах постійного розвитку ринкового середовища фінансова стійкість підприємства набуває все більшого значення. Успішне функціонування підприємства сильно залежить від його фінансового стану. Якщо підприємство фінансово стійке, то воно має переваги перед аналогічними підприємствами під час отримання позикових коштів, залучення інвестицій, підбору кваліфікованого персоналу. Чим краще фінансовий стан підприємства, тим менше його залежність від зміни кон'юнктури на ринку, що значно знижує ризик банкрутства. Тому будь-яке підприємство має прагнути до забезпечення фінансової стійкості у довгостроковій перспективі.

Фінансова стійкість підприємства є однією з головних умов життєдіяльності, розвитку та забезпечення високого рівня конкурентоспро-

можності підприємства. До розкриття поняття «фінансова стійкість» науковці, як зарубіжні, так і вітчизняні, використовують різні підходи, внаслідок чого виникає велика кількість трактувань цієї категорії, які висвітлюють різні сторони цього поняття.

Дослідивши публікації з цієї тематики, ми виокремили декілька визначень цього поняття (табл. 1).

Отже, аналіз трактування поняття «фінансова стійкість» дає змогу визначити, що ця категорія розглядається у вузькому та широкому значеннях. Так, у вузькому значенні фінансову стійкість розглядають як одну зі складових оцінки фінансового стану підприємства, яка характеризує «такий стан підприємства, коли обсяг його майна (активів) достатній для погашення зобов'язань, тобто підприємство є платоспроможним» [1, с. 124]. В широкому розумінні поняття «фінансова стійкість» включає, крім ефективного формування, розміщення та використання фінансових ресурсів, оптимальну структуру активів, а також передбачає задовільні параметри діяльності підприємства [4, с. 93].

Велике значення під час дослідження сутності поняття «фінансова стійкість» має виділення основних ознак, що їй притаманні:

- забезпечення стабільності діяльності;
- гарантія збереження платоспроможності та кредитоспроможності;
- підтримка в умовах ризику;
- реалізація на довгострокову перспективу;
- ефективне використання фінансових ресурсів;
- підтримка в умовах зміни середовища.

На фінансову стійкість підприємства впливає низка факторів, які повністю або частково залежать від підприємства чи є незалежними. Багато джерел надають різні класифікації факторів, як зовнішніх, так і внутрішніх, але окремо немає загальної картини для повного розуміння їх впливу.

Важливо зазначити, що діяльність підприємства можна розглядати як у зовнішньому, так і внутрішньому аспектах. Зовнішній аспект фінансової стійкості підприємства пов'язаний зі стабільністю економічного середовища, в якому воно функціонує, що забезпечується відповідним державним макроекономічним регулюванням ринкової економіки.

Внутрішній аспект фінансової стійкості відображає такий стан його ресурсного потенціалу і таку його динаміку, за яких забезпечуються стабільно високі фінансово-господар-

Методичні підходи до трактування поняття «фінансова стійкість»

Автор, джерело	Визначення
В.О. Подольська, О.В. Яріш [1]	Фінансова стійкість – здатність підприємства відповідати за своїми боргами та зобов'язаннями, а також нарощувати економічний потенціал, результат поточного, інвестиційного, фінансового розвитку.
М.С. Білик, В.М. Шелудько [2]	Фінансова стійкість – це забезпеченість активів підприємства стійкими джерелами їх формування, гарантована платоспроможність, незалежність від випадковостей ринкової кон'юнктури та поведінки партнерів.
Ю.С. Цал-Цалко [3]	Фінансова стійкість – це стан активів (пасивів) підприємства, що гарантує постійну платоспроможність.
Л.А. Лахтіонова	Фінансова стійкість – це динамічна інтегральна характеристика здатності системи трансформації ресурсів та ризиків повноцінно (з максимальною ефективністю та мінімальним ризиком) виконувати свої функції, витримуючи вплив чинників зовнішнього та внутрішнього середовища.
Н.А. Мамонтова	Фінансова стійкість – це такий стан підприємства, за якого забезпечуються стабільна фінансова діяльність, постійне перевищення доходів над витратами, вільний обіг грошових коштів, ефективне управління фінансовими ресурсами, безперервний процес виробництва продукції, розширення й оновлення виробництва.

ські результати діяльності підприємства. Така конкретизація має на меті обґрунтування доцільності поділу чинників впливу на фінансову стійкість підприємства на дві групи, а саме внутрішні та зовнішні.

У процесі аналізування фінансової стійкості підприємства особливу увагу слід приділяти внутрішнім факторам, які залежать від діяльності підприємства, на які воно має можливість впливати та якими може управляти [5, с. 32].

Аналізуючи ситуацію, що склалася в Україні, можемо зробити висновок, що сьогодні істотно впливає на фінансову стійкість фаза економічного циклу, у якій перебуває економіка країни. У період кризи відбувається відставання темпів реалізації продукції від темпів її виробництва. Зменшуються інвестиції в товарні запаси, що ще більше скорочує збут. Знижуються загалом доходи суб'єктів економічної діяльності, скорочуються відносно та навіть абсолютно масштаби прибутку. Все це веде до зниження ліквідності підприємств, їхньої платоспроможності, а загалом фінансової стійкості підприємства, оскільки в період кризи підсилюється серія банкрутств.

Отже, можемо зробити висновок, що процес врахування впливу зовнішніх та внутрішніх, об'єктивних та суб'єктивних чинників, що впливають на фінансову стійкість підприємства незалежно від його розміру, є дуже складним. Для того щоб охарактеризувати складові фінансової стійкості, необхідно визначити та поетапно проаналізувати напрями її забезпечення.

В економічній літературі розглядаються три основні напрями забезпечення фінансової стійкості підприємства, такі як організаційно-структурна стійкість; стійкість ресурсної бази; комерційна стійкість [6, с. 51].

Організаційно-структурна стійкість підприємства, на нашу думку, – це адекватність структури підприємства вибраній стратегії розвитку та ринковій кон'юнктурі. Організаційна структура, господарські операції та інші аспекти діяльності підприємства регламентуються структурно-функціональними нормами, які визначають організаційну стійкість підприємства.

Стійкість ресурсної бази – це важлива складова фінансової стійкості підприємства, що охоплює низку аспектів, а саме залежність діяльності підприємства від стану економіки країни загалом; контроль галузевих фінансових потоків; зміст і рівень співпраці підприємства із суб'єктами ринкової інфраструктури.

В основі комерційної стійкості підприємства лежить розвиненість його зв'язків з іншими суб'єктами ринкової інфраструктури (рівень взаємин з державою, іншими підприємствами, клієнтами, дебіторами та кредиторами). Вона залежить від розмірів власного капіталу підприємства, інтенсивності зв'язків з ринком, потужності та стабільності інвестиційного портфеля, широти міжгосподарських зв'язків та довіри партнерів.

На нашу думку, доцільним є виокремлення ще одного напрямку забезпечення фінансової стійкості, а саме стійкості капітальної бази, яку можна охарактеризувати як сукупність внесених засновниками й акціонерами влас-

них засобів. Обсяг вказаних засобів зростає в результаті ефективної господарської діяльності в процесі капіталізації прибутку, а також за рахунок додаткових внесків засновників підприємства.

Аналіз фінансової стійкості підприємства дає змогу оцінити, наскільки правильно підприємство керувало фінансовими ресурсами. Важливо, щоби стан фінансових ресурсів відповідав потребам розвитку підприємства та вимогам ринку, оскільки недостатня фінансова стійкість може привести до неплатоспроможності підприємства та відсутності в нього засобів для розвитку виробництва, а надлишкова – перешкоджати розвитку, обтяжуючи витрати підприємства зайвими запасами та резервами. Таким чином, сутність фінансової стійкості визначається ефективним формуванням, розподілом та використанням фінансових ресурсів.

Слід зазначити, що основним джерелом інформації для аналізу та оцінки фінансової стійкості підприємства є фінансова звітність, яка є сукупністю форм звітності, складених на основі даних фінансового обліку з метою представлення користувачам узагальненої інформації про фінансове становище та діяльність підприємства, а також зміни в його фінансовому становищі за звітний період у встановленій формі для прийняття цими користувачами визначених ділових рішень.

Під час проведення комплексного оцінювання фінансового стану підприємства одні й ті самі показники під різними назвами зараховуються різними науковцями як до групи коефіцієнтів фінансової стійкості, так і до інших груп. Так, окремі вчені визначають фінансову стійкість як довгострокову ліквідність фірми або ототожнюють її з платоспроможністю [7, с. 25].

Аналіз фінансової стійкості підприємства є найважливішим етапом оцінки його діяльності та фінансово-економічного благополуччя, відображає результати його поточного, інвестиційного та фінансового розвитку, містить необхідну інформацію для інвесторів, а також характеризує здатність підприємства відповідати за своїми боргами та зобов'язаннями, нарощувати свій економічний потенціал [8, с. 78].

Основне завдання аналізу фінансової стійкості полягає у визначенні спроможності підприємства протистояти негативній дії різних факторів (зовнішніх, внутрішніх та непередбачуваних), що впливають на його фінансовий стан. Результатом такого аналізу повинен

бути висновок щодо його спроможності здійснювати господарську діяльність, отримувати прибуток в умовах економічної самостійності, а також вірогідності збереження такого стану підприємства.

Вважаємо, що найбільш повні результати аналізу можна отримати шляхом розрахунку абсолютних та відносних показників, як пропонує більшість авторів. Але з'ясовано, що якщо абсолютні показники збігаються, то відносні показники кожним автором вибрані по-різному. Крім цього, слід пам'ятати, що фінансова стійкість безпосередньо є індикатором платоспроможності підприємства, тому під час її аналізування слід враховувати також групу показників ліквідності та платоспроможності.

Оскільки фінансова стійкість передбачає платоспроможність в довгостроковому періоді, то слід під час її оцінювання приділити увагу визначенню запасу фінансової стійкості, який дасть уявлення про обсяг реалізації, що забезпечить стабільну та беззбиткову діяльність підприємства. Тому оцінку фінансової стійкості підприємства слід проводити в динаміці.

Під час аналізування та оцінювання фінансової стійкості підприємства розраховують абсолютні та відносні показники фінансової стійкості.

У складі абсолютних показників фінансової стійкості зазвичай виділяють групу показників наявності джерел формування запасів та групу показників забезпеченості запасів джерелами їх формування. Залежно від рівня забезпеченості запасів джерелами їх формування визначають тип фінансової стійкості.

Відповідно до показника забезпечення запасів та витрат власними та позиковими коштами можна назвати такі типи фінансової стійкості підприємства:

1) абсолютна стійкість фінансового стану, що зустрічається в дійсних умовах розвитку економіки вкрай рідко;

2) нормальна стійкість фінансового стану підприємства, що гарантує її платоспроможність;

3) нестійкий фінансовий стан, який характеризується порушенням платоспроможності, за якого зберігається можливість відновлення рівноваги за рахунок поповнення джерел власних коштів та збільшення власних оборотних коштів;

4) кризовий фінансовий стан, за якого організація перебуває на межі банкрутства, тому що кошти, короткострокові цінні папери та дебіторська заборгованість не покривають навіть її кредиторської заборгованості.

Ці показники фінансової стійкості характеризують ступінь забезпеченості запасів та витрат джерелами їхнього формування [2].

Фінансово стійким можна вважати таке підприємство, яке за рахунок власних коштів спроможне забезпечити запаси та витрати, не допустити невиправданої кредиторської заборгованості, своєчасно розрахуватися за своїми зобов'язаннями.

Другий етап оцінки фінансової стійкості передбачає розрахунок низки відносних коефіцієнтів. Сьогодні розрахунок відносних показників є методом, що використовується у процесі оцінювання фінансової стійкості.

Порівняння підходів різних науковців до оцінки фінансової стійкості підприємства дає змогу стверджувати, що найбільш поширеними є коефіцієнт автономії, коефіцієнт співвідношення власних і залучених коштів, коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів, коефіцієнт маневреності власних оборотних засобів.

Розглянемо більш детально відносні показники для визначення рівня фінансової стійкості.

1) Коефіцієнт фінансової незалежності (коефіцієнт автономії, коефіцієнт концентрації власного капіталу), що є однією з найважливіших характеристик стійкості фінансового стану підприємства, його незалежності від позикових джерел. Нормальне мінімальне значення коефіцієнта оцінюється на рівні 0,5.

2) Коефіцієнт фінансової залежності, що є зворотнім коефіцієнту фінансової автономії. Зростання цього показника в динаміці означає збільшення частки позикових коштів у фінансуванні підприємства, а отже, втрату фінансової незалежності.

3) Коефіцієнт фінансової стійкості, що показує питому вагу в загальній вартості майна всіх джерел коштів, які підприємство може використати без втрат для кредиторів. Нормативне значення перевищує 1.

4) Коефіцієнт фінансового ризику (коефіцієнт заборгованості, фінансування) – це відношення позикового капіталу до власного. Цей показник свідчить про фінансову незалежність підприємства від залучення позикових коштів, показує, скільки позикових коштів залучає підприємство на 1 грн. власного капіталу. Оптимальне значення цього коефіцієнта перебуває в межах від 0,3 до 0,5; критичне значення дорівнює 1.

5) Коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу, що дає змогу визначити частку власних коштів, що спрямовані на

придбання (створення) запасів. Тобто значення цього показника у відсотковому вираженні показує, яку частку власного оборотного капіталу вкладено в запаси підприємства. За від'ємного значення власного оборотного капіталу недоцільно визначати цей коефіцієнт.

6) Коефіцієнт концентрації позикового капіталу, що є доповненням до попереднього коефіцієнта концентрації власного капіталу, а їх сума дорівнює 1 (або 100%). Коефіцієнт характеризує частку позикових коштів у загальній сумі коштів, вкладених у майно підприємства [9].

7) Коефіцієнт довгострокового залучення позикового капіталу, що дає змогу визначити, яку частку довгострокових пасивів складають довгострокові зобов'язання підприємства. Розрахункове значення коефіцієнта перемножується на 100% і показує, скільки відсотків довгострокових джерел фінансування підприємства (довгострокових пасивів) складають кошти, які залучені на довгий термін на умовах позички (довгострокові зобов'язання). Чим менше значення показника, тим краще для підприємства, оскільки тоді в довгострокові активи більше вкладено власних, ніж позичених коштів [10, с. 12].

Наведені вище показники дають змогу з певним ступенем об'єктивності оцінити фінансовий стан підприємства. При цьому фінансовий стан вважається незадовільним, якщо значення коефіцієнтів нижче або вище нормативних (рекомендованих) значень (залежно від показника).

Висновки з цього дослідження. Отже, фінансову стійкість можна проаналізувати за допомогою комплексу абсолютних та відносних показників, які дають змогу здійснити всебічний аналіз діяльності підприємства. При цьому фінансовий стан вважається незадовільним, якщо значення коефіцієнтів нижче або вище нормативних (рекомендованих) значень (залежно від показника).

Нині підприємства для функціонування на ринку та збереження конкурентоспроможності повинні постійно вдосконалювати фінансовий менеджмент, планувати свою фінансово-господарську діяльність. При цьому кожна зміна несе не тільки загрози, але й нові додаткові можливості для досягнення майбутньої економічної вигоди. Підприємство має своєчасно виявляти зовнішні та внутрішні фактори нестійкості фінансового стану, проводити стратегічні та оперативні зміни для збереження фінансової стійкості.

Отже, необхідно вивчати способи управління фінансами підприємств та використо-

вувати нові підходи, які дадуть змогу повною мірою реалізувати переваги планування фінансової стійкості.

Прогнозування та планування фінансової стійкості проводяться після комплексної оцінки фінансової стійкості, а саме визначаються тип фінансової стійкості за вибраний період часу та можливі критичні точки розвитку фінансової діяльності підприємства.

Важливою складовою методики оцінки та прогнозування фінансової стійкості є чіткий розподіл дії планів стратегічних та оперативних заходів залежно від типу фінансового стану підприємства.

Для підприємства управління фінансовою стійкістю може виступати важливим фактором підвищення ефективності його діяльності, тому що дає змогу оптимізувати процес використання різних видів ресурсів. На цьому етапі проводиться аналіз наявних можливостей запобігання фінансовій нестійкості на основі виконання вимог щодо економічного розвитку підприємства. На нашу думку, найбільш ефективним та відповідним сучасним умовам бізнесу є підхід планового управління фінансовою стійкістю. Планування дає можливість підприємствам зібрати інформацію, яка дасть змогу спрогнозувати майбутній фінансовий стан та запобігти негативним наслідкам діяльності, таким як збитки та загроза банкрутства.

На жаль, стан фінансової стійкості підприємств промисловості України на сучасному етапі їх функціонування є критичним. Підвищення рівня фінансової стійкості необхідно здійснювати у трьох напрямках, а саме стратегічному (визначає стратегічні мету), інноваційному (сприяє підвищенню адаптивності до сучасних умов), оперативному (обумовлює напрями вдосконалення).

Виділення цих напрямів обумовлене, по-перше, необхідністю врахування чинника часу, тобто умов забезпечення фінансово стійкого розвитку підприємства в коротко-, середньо- та довгостроковому періодах, по-друге, конкретизацією змісту рівнів фінансової стійкості підприємства та відповідної компетенції в галузі управління.

Фінансова стійкість підприємства є якісною характеристикою його фінансового стану, оскільки відображає тенденції зміни фінансових відносин на підприємстві під впливом факторів внутрішнього та зовнішнього середовища, а також ефективність формування, розподілу та використання фінансових ресурсів підприємства. Фінансова стійкість визначає фінансову незалежність від зовнішніх джерел фінансування та оптимальну структуру активів та джерел їх покриття.

Аналіз фінансової стійкості підприємства дає змогу оцінити, наскільки правильно підприємство керувало фінансовими ресурсами. Важливо, щоб стан фінансових ресурсів відповідав потребам розвитку підприємства та вимогам ринку, оскільки недостатня фінансова стійкість може привести до неплатоспроможності підприємства та відсутності в нього засобів для розвитку виробництва, а надлишкова – перешкоджати розвитку, обтяжуючи витрати підприємства зайвими запасами та резервами.

Таким чином, сутність фінансової стійкості визначається ефективним формуванням, розподілом та використанням фінансових ресурсів.

Для підприємства управління фінансовою стійкістю може виступати важливим фактором підвищення ефективності його діяльності, тому що дає змогу оптимізувати процес використання різних видів ресурсів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Яріш О.В. Фінансовий аналіз. Київ, 2011. 347 с.
2. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент. Київ, 2011. 474 с.
3. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз. Житомир, 2012. 504 с.
4. Бланк І.А. Фінансовий менеджмент. Київ, 2010. 528 с.
5. Вірченко В.В. Теоретично-економічні засади рейтингової оцінки схильності підприємства до банкрутства. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 2014. № 128. С. 31–35.
6. Кірейцев Г.Г. Фінансовий менеджмент. Київ, 2012. 496 с.
7. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств. Київ, 2010. 571 с.
8. Кужельний М.В. Контроль фінансової звітності та правильності її складання. Київ, 2012. 240 с.
9. Оцінювання фінансової стійкості підприємства. Київ, 2017. URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/APE/2011_1/APE-2011-01/107-116.pdf.
10. Кремень В.М. Оцінювання фінансової стійкості підприємства. Актуальні проблеми економіки. 2016. № 1. С. 107–117.

REFERENCES:

1. Yarish O.V. (2011) Finansovyi analiz [Financial analysis]. Kyiv: TsNL (in Ukrainian).
2. Sheludko V.M. (2011) Finansovyi menedzhment [Financial management]. Kyiv: Znannia (in Ukrainian).
3. Tsal-Tsalko Yu.S. (2012) Finansovyi analiz [Financial analysis]. Zhytomyr: Druk (in Ukrainian).
4. Blank I.A. (2010) Finansovyi menedzhment [Financial management]. Kyiv: Nyka-Tsentr (in Ukrainian).
5. Virchenko V.V. (2014) Teoretychno-ekonomichni zasady reitynhovoї otsinky skhylnosti pidpriemstva do bankrutstva. [Theoretical and economic principles of the rating assessment of the company's propensity to bankruptcy]. Bulletin of the Taras Shevchenko National University of Kyiv. Vol. 3, no. 128, pp. 31–35.
6. Kireitsev H.H. (2012) Finansovyi menedzhment [Financial management]. Kyiv: TsUL (in Ukrainian).
7. Poddier'ohin A.M. (2010) Finansy pidpriemstv [Business Finance]. Kyiv: KNEU (in Ukrainian).
8. Kuzhelnyi M.V. (2012) Kontrol finansovoi zvitnosti ta pravylnosti yii skladannia [Control of financial reporting and correctness of its compilation]. Kyiv: Elha (in Ukrainian).
9. Otsiniuvannia finansovoi stiiikosti pidpriemstva [Estimation of financial stability of the enterprise]. Kyiv. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/APE/2011_1/APE-2011-01/107-116.pdf.
10. Kremen V.M. (2016) Otsiniuvannia finansovoi stiiikosti pidpriemstva [Estimation of financial stability of the enterprise]. Actual problems of the economy. No. 1, pp. 107–117.